

UIT DE SCHRIFT

De eerste Kerstprediking.

En de Engel zeide...
Lucas 2:10a.

„Behoorde tot de vernedering van den Messias, dat Hij onder het Oude Verbond werd voor-afgeschaduwd door profeten en priesters en koningen, die in hun zonden en beperktheid slechts zeer gebrekkige typen waren van Hem, den Volheerlijke. Was Zijn liefde, dat Hij Zichzelf wilde afbeelden in zulke — in vergelijking met Zijn schoonheid — armelijke typen.

Was de armoede van het Oud Verbond — en legelijk de heerlijkheid van den Messias — dat er onder het Oude Testament nimmer een type is geweest, die Hem alzijdig in al Zijn drie ambten, mocht voorbeelden. Zoals de gekomen Christus te rijk is, om in één Evangelie beschreven te worden, zoo is de komende Christus te rijk om in één type te worden afgebeeld; daarom is onder het Oud Verbond steeds de scheiding tusschen het profetisch, priesterlijk en koninklijk ambt, is het ook voor den oud-testamentischen geloovige zoo moeilijk geweest, den vollen Messias te aanschouwen.

In den Kerstnacht zijn alle typen in vervulling gegaan, is in plaats van de vele schaduwen de ééne werkelijkheid gekomen — de Profeet-Priester-Koning. Nu geen scheiding meer, zoodat de één, priesterlijk, verzoening doende, den weg tot God opent, de ander, profetisch, den weg tot God wijst, een derde, koninklijk, dien weg doel betreden. Nu de ééne Antitype.

Maar, waar is nu Zijn heerlijkheid? De heerlijkheid in die eenheid?

De Priester is er. Nu het Woord vleesch is geworden, heeft Het het menschenleven aangegrepen in den allereersten wortel van zijn bestaan; daardoor kan er geen menschenleven zijn, zoo diep weggezonden, of Hij gaat er nog onder staan, Hij vangt het nog op, reddend, verzoenend.

En de Profeet is er. Zijn enkele bestaan is al een prediking. Maar... de Profeet zwijgt, buigt Zich zoo neer, dat Hij nog niet spreken kan. Een ander moet het Evangelie verkondigen, een engel!

Doch de heerlijkheid van de vervulling is toch, dat de Zelfde, Die den heilsweg baant, ook den heilsweg wijst! Gelijk Gods Zoon Zich met Goddelijke energie ernaar uitstreckte om vleesch te worden en zoo verlossing aan te brengen voor de Zijnen, zoo heeft het Woord toch ook met Goddelijke kracht Zich erop gericht de verlossing te prediken aan de Zijnen.

Maar zoo ontleedigt Hij Zich, zoo vernedert Hij Zich, zoo grijpt Hij het menschenleven aan in zijn allereerste aanvangen, dat Hij niet spreken kan van het heil, doch, pas geboren, slechts schreien kan. Zoo zwak wordt Hij, dat een ander, een engel, Hem bij moet staan. Want deze engel neemt hier een andere plaats in, dan de engelen op den Paaschmorgen. Die zijn gekomen, omdat de Verrezenen in Zijn Koningsheerlijkheid hun gebiedt te komen en te prediken in Zijn Naam; Die zijn bevels ervan, dat Hij alle macht nu heeft in hemel en op aarde. Maar de engel hier, in den Kerstnacht, is, evenals in den lijdensnacht, in Gethsemane, Hem in Zijn zwakheid te hulp gekomen; deze predikt, omdat Hij Zelf niet kan.

Zoo ontleedigt Zich de Logos; zoo vernedert Zich de Profeet.

Opdat er geen hart is, zoo gesloten, geen ongehoof, zoo donker, of Hij vernedert Zich nog dieper. Hij gaat er nog onder staan, reddend, verzoenend.

O Goddelijke Profeet in Uw niet-kunnen-prediken!

Thans predikt geen engel meer. Menschen zijn nu verkondigers van Zijn genade. En daarin is de dag van heden heerlijkder dan de Kerstnacht en de Paaschmorgen samen. Want als menschen nu prediken Zijn heil, dan oefent Christus Zelf Zijn profetisch ambt uit, dan roept de Bruidgom Zelf Zijn kind tot Zich. En dat is meer dan in den Kerstnacht geschiedde. — En geen engelen gebruikt Hij nu voor de prediking, die, hoe ook begeerig om in deze dingen in te zien, de diepten der rijkdommen van Gods genade niet kunnen verstaan; doch menschen, zelf verlost, die zich daarin verbeugen met een onuitspreklijke en heerlijke vreugde, zoodat hun prediking meer tot Gods lof is, dieper toon heeft dan van de engelen eenmaal. En dat is meer dan op den Paaschmorgen geschiedde.

Nu willen wij niet terug naar de eerste Kerstprediking. Grooter werken mogen wij doen, ook profetisch. Nu blijft slechts één verlangen, om, nog heerlijkder dan de prediking van vandaag, te zingen het nieuwe lied, met alle schepsel — engelen en menschen — te zeggen: Hem, Die op den troon zit en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.

's Gr.

D. V.

KERKELUK LEVEN

N.S.B.-misbaar.

Op dringend verzoek deel ik hier mede, dat volgens van meer dan één kant mij verstrekte mededeeling, één der N. S. B.-propagandisten, zekere heer De Bruin, geen lid van één der Gereformeerde Kerken, in een vergadering te Kampen, een soort van rede gehouden heeft, waarin hij trachtte antwoord te geven op een schriftelijk bij hem ingediende vraag, waarom het blad „Volk en Vaderland“ met persoonlijk laster onder vele anderen ook mij persoonlijk zocht te treffen. De heer De Bruin had daarop verzekerd, dat van laster heelemaal geen sprake kon zijn, en zou eens aantoonen, hoe slecht ik was. Hij wees daarbij op een artikel in „De Reformatie“ van mijn hand, waarin ik had verteld, wat er gedrukt stond aan den kop van officieel briefpapier van een lichaam van de N. S. B. Daarbij had ik dan de officiële woorden verdraaid, hetgeen een bewijs was van mijn slechtheid.

Uiterst verbaasd heb ik toen het nummer van „De Reformatie“ nagezocht, den brief in kwestie nog eens opgevraagd van Ds J. G. Feenstra, die hem ontvangen had, en inderdaad gezien, dat er een foutje ingeslopen was. In „De Reformatie“ stond: „Advies en leiding aan leden der N.S.B.“, en op het papier stond: „Advies aan leiding en leden der N.S.B.“.

Wie nu weet, dat dit artikel door mij gedictieerd is aan iemand, die in stenogram mijn dictaat opnam, om het daarna in machineschrift uit te werken, haalt zijn schouders op over zulk woordgerammel. Er zijn verschillende mogelijkheden: onder het dicteeren kunnen de woorden „aan“ en „en“ onduidelijk zijn verstaan; de stenografische teekens, die zeer veel op elkaar lijken, kunnen bij het uitwerken van het stenogram door de typiste verkeerd uitgelegd zijn; en tenslotte is er ook nog de mogelijkheid van een foutje van den zetter. Nagaan kan ik het niet meer, want zoowel stenogram als copie zijn reeds vernietigd, gelijk mij bij informatie bleek.

Ik kan den heer Mussert niet feliciteeren met zijn propagandisten.

Wie nu bedenkt, dat het artikel gedictieerd is, haalt meteen zijn schouders op over de dwaze bewering, dat het artikel zelf zou opgebouwd zijn op de foutieve weergave van het opschrift, en dus zelf fout was. Want het artikel is natuurlijk opgebouwd op wat ik, den N.S.B.-brief voorlezende, onder het dicteeren verder daaruit concludeerde. Er is dan ook in het artikel geen enkele zin, of hij klopt van a tot z met het letterlijke opschrift.

De propagandist voornoemd, moet ook nog beweerd hebben, dat brochure III, de officiële staatsleer der N. S. B., niet meer als zoodanig gelden zou. Dat zou dan blijken uit het uitreden van enkele leden der beweging. Wat in de pers echter over dat uitreden gepubliceerd is, zegt van deze dingen niets. Eerst als de N. S. B. officieel, door van het hoofdkwartier uitgaande publicaties, plechtig heeft verklaard, dat brochure III teruggenomen is, zal dit een feit zijn. Zoolang dit niet geschied is, is ieder ernstig mensch verplicht, de N. S. B. te houden aan haar woorden, en haar toe te roepen: houd nu eens één keertje zee!

K. S.

Naschrift. Een predikant zei mij hedenmiddag (23 Dec.), dat reeds enkele dagen geleden een — anonieme „Open Brief“ van N.S.B.-zijde aan mij verschenen was. Ik geloof hem onmiddellijk, maar ik ontving zelf niets. Overigens teekent het de situatie. Gelijk de onbekende soldaat, begraven in Berlijn, een jood kan zijn, zoo kan deze anoniemus ik weet niet wie zijn. De Heer Mussert heeft veel naamloze verdedigers zijner zaak. We gaan zoo langzamerhand weer naar de dagen van Assen '26 terug, ook in de politiek. Er zal nog wel meer komen in 1936. Maar zou het geen tijd worden, dat ieder meewerkt om den toestand onder de oogen te zien, en hem te schetsen gelijk hij is?

K. S.

„Gevaarlijk“.

Zoals ik vermoedde, heeft het artikel van Ds D. Sikkels instemming gevonden bij De Heraut, en bij Ds H. A. Wiersinga. Daar toe kwam het ook in het Handelsblad. We zullen nog één week wachten, en dan in het volgende nummer een reeks beginnen, waarin op bepaalde punten nader ingegaan wordt, en in het algemeen gezegd wordt, hoe ik de toestanden in onze Gereformeerde Kerken zie. Over die reeks heb ik reeds lang gedacht; telkens hield ik ze terug. Maar thans schijnt het me wenschelijk, het plan ten uitvoer te leggen.

K. S.

(Zie voor vervolg pag. 100.)

Als gij in uw huis zit.....

Wie nog de aartsvaderlijke gezinnen gekend heeft, met hun groote familie-reünies, denkt ongetwijfeld met weemoed en heimwee daaraan terug. Wij hebben geen huizen meer, althans in de stad niet, wij hebben vaak ook geen gezinnen meer. Aan de etablissementen, waar wij ons onderdak vinden, ontbreekt eigenlijk alle huiselijks, alle sfeer. Als ik een moderne straat zie, komt mij altijd het beeld voor oogen van een reuzen-cake! Aan elken huurder wordt een keurig-gelijk plakje gereserveerd: de woning! In plaats van de ouderwetsche, bochtige gang — voorhof, strathok, wijkplaats, liefdeluim om beurten — is er een soort kleerenvitrine gekomen, die naar den naam van hall luistert. In plaats van de hooge, hoekige keuken met haar mozaiek van zeilrestantjes, is er een apotheekje waar receptjes worden klaargemaakt! Wat te zeggen van de kamers-en-suite? Je kunt in zulke kamers maar één ding zeggen: „Zoo'n buffet heb ik ook! Zulke crapauds heb ik ook! Zoo'n salontafel heb ik ook! Zoo'n piano heb ik ook!“ Confectie-huizen met confectie-interieurs. Het zakt niet, het lékt niet, het tócht niet... maar het luist ook niel! Of de huizen ons maken of dat wij de huizen maken, zal ik niet gaan uitzoeken. Hier zal wel sprake zijn van wisselwerking. Maar waarheid is, dat wij de echte huisgezinnen kwijt zijn. Ook wij, Calvinisten! Men zou soms geneigd zijn droevig te spreken van de N. V. Het Gezin, waarvan de vader de betalende vennoot is en de kinderen commissarissen!

Met weemoed en heimwee denken de ouderen terug aan de aartsvaderlijke gezinnen van vroeger. Voor een tientje had je een kamer vol stoelen! Apart moel genoemd worden de domineesstoel, die altijd klaar stond voor „onze“ dominee. Dan was er de harmonica-tafel, die je zoo groot kon maken als je wilde, maar die ook in haar kleinste formaat plaats tot aanschikking bood voor ieder lid van het gezin. Dat was noodig ook, want een degelijk ouderwetsch gezin had veel van een leesgezelschap. Een Standaard van een paar dagen oud met zijn fonkelende starren en zijn machtige leaders, een Bazuin of Heraut, gedichten van onzen Da Costa, de romans van onze Boshoom en van onze Breevoort, een nieuw boek van onzen Bavinck, dien wij kinderlijk vereerden!

Officiële visites kenden wij zoo niet. Als de koffie bruin was, dan voelde elke broeder of zuster vrijheid om binnen te stappen. Stof tot gesprek was er immers altijd! De mooie preek van Zondag, of hoe de Heere onze gemeente bezocht met armen. De confessioneele verschillen over de Wedergeboorte, of de strijd tegen de Liberalen. De strijd tegen Diabolus bovenal! O, daar is een geslacht gevormd, daar is geheel onopzettelijk, al vroeg in de kinderziel het bewustzijn geprent: „ik ben van Gods Volk!“

Niet te vergeten de groote familie-reünies, als al wat stoel heette in gebruik moest worden genomen. Als op de oude canapé samengedrongen, de kinderen stille maar toch actieve genooten waren in de gesprekken. Alle zorgen werden uitgestort in den familie-schoot. Altijd was er een familie-humorist die allen deed lachen. Ook waren er de patriarchen, die met hun vinger naar boven wezen! Orgels waren toen nog zeldzaam en de radio was nog niet uitgevonden. Maar ieder had een orgeltje in zijn keel en als dan werd aangeheven: „Wat vrée heeft elk die Uwe Wet bemint!“ — o, dan was het een mensch goed, dan werd het vette van Gods Verbond gesmaakt, dan werd dat oude versje beleefd: „Zoete banden die mij binden, Aan het lieve volk van God!“

Ik wil die tijden en die menschen niet idealiseren. Ik kan ook andere kanten noemen, harkigheden en bekrompenheden. Maar zelfs daarin zal stijl, zat karakter! Waar zijn die gezinnen gebléven? Zeg niet dat het van al die verenigingen komt. Die menschen van toen hadden een veel langeren werkdag. Toch waren zij veel trouwer in het publieke leven. Maar zij brachten wat van de vergaderingen mée en dat was alles ten nutte van al de gezinsleden. Niet de verenigingen maken onze gezinnen kapot — althans in de meeste gevallen niet. Maar onze gezinnen maken de verenigingen kapot! Als het huisgezin niet de vuurhaard is, waaruit het publieke leven wordt gevoed, dan teert dat publieke leven uit. Laat ik het kindje maar bij zijn naam noemen. Wij voeden onze kinderen op voor de maatschappij. Zij moeten wat wóorden! Vaak doen wij ze — als ze den leeftijd krijgen — op een soort stoom-catechisatie! Maar hebben wij ze opgevoed voor Gods Kerk en voor de heilige zaak van God in deze wereld?

Reformatie van ons gezinsleven is dringend noodzakelijk!

N. B.